

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення безперервності здійснення правосуддя Верховним Судом

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Виходячи з вимог частини першої статті 8 Основного Закону України, в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8 Основного Закону України) (Рішення КСУ 17 липня 2018 року № 6-р/2018).

Неухильне дотримання органами законодавчої, виконавчої та судової влади Конституції та законів України забезпечує реалізацію принципу поділу влади і є запорукою їх єдності та стабільності в державі. Метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є, зокрема, розмежування повноважень між різними органами державної влади, що означає самостійне виконання кожним із них своїх функцій та здійснення повноважень відповідно до Конституції та законів України (рішення КСУ від 1 квітня 2008 року).

Згідно з принципом поділу влади судова влада є самостійною (частина перша статті 6 Конституції України). Порухення її самостійності суперечить загальній системі державного устрою України, призведе до правової невизначеності і створить загрозу ефективності судового захисту прав і свобод людини та громадянина, гарантованого статтею 55 Конституції України.

Право кожного на судовий захист є однією з конституційних гарантій реалізації інших прав і свобод, захисту їх від порушень і протиправних посягань (підпункт 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015).

Тому, застосування будь-яких ліквідаційних процедур до найвищого судового органу у спосіб, не передбачений Конституцією України, руйнує баланс між гілками влади, систему взаємних стримувань і противаг, як запоруку їх єдності і стабільності та є порушенням норм Конституції України, зважаючи на нижченаведене.

2 червня 2016 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)». Цим Законом передбачено, що найвищим судом у системі судоустрою України є Верховний Суд (стаття 125 Конституції України).

Статтею 125 Конституції України до внесення до неї змін Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року № 1401-VIII (далі - Закон № 1401-VIII) було визначено, що найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України.

Конституційний Суд у пункті 3.2.3 свого висновку у справі за зверненням Верховної Ради України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України визнав такими, що відповідають статтям 157 і 158 Конституції України зміни до Основного Закону України лише в частині зміни назви Верховного Суду України, оскільки в Конституції України немає жодної норми щодо ліквідації, реорганізації чи припинення діяльності Верховного Суду України як найвищого судового органу, що має конституційний статус.

Водночас розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (далі - Закон № 1402-VIII) містить окремі положення (пункти 4, 5, 7, 20, 22, 23, 25, 45) щодо діяльності Верховного Суду України та суддів цього Суду, які суперечать Конституції України і передбачають припинення діяльності та ліквідацію Верховного Суду України.

Таким чином, редакція «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» була використана як засіб для необґрунтованого припинення діяльності та ліквідації Верховного Суду України, а також як засіб для необґрунтованого припинення повноважень суддів Верховного Суду України, обраних безстроково, які мають багаторічний досвід і практику, і для яких таке положення є несправедливим.

Позбавивши суддів Верховного Суду України можливості залишатися на своїх посадах до звільнення або припинення їх повноважень з підстав, визначених Конституцією України, тим самим було порушено основні принципи незалежності, статусу та незмінюваності суддів, а також принцип верховенства права. З цього також випливає, що були порушені гарантії, встановлені законом із метою захисту строку повноважень суддів Верховного Суду України.

Той факт, що саме через зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судді Верховного Суду України не змогли відпрацювати повний строк і змушені залишати посаду судді або йти на конкурс відповідно до пункту 14 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів», не роблять цю ситуацію сумісною із принципом незалежності суддів.

Разом з тим, конституційний статус Верховного Суду залишається без змін, і прийняті Законом України «Про судоустрій і статус суддів» положення не можуть тлумачитися як такі, що уможливають реорганізацію чи ліквідацію Верховного Суду України «під час зміни назви» (рішення Європейського суду з прав людини в справі «Бака проти Угорщини» (BAKA v. HUNGARY) від 23 червня 2016 року, заява № 20261/12).

Крім того, сама лише зміна назви органу не може становити об'єктивну підставу для того, щоб примусити суддю припинити свої повноваження або звільнитися до закінчення повного строку повноважень.

Такий висновок підтверджується і пунктом 3.9 Пояснювальної записки до законопроекту № 1401-VIII про те, що: «Законопроект визначає, що найвищим судом у системі судоустрою України є Верховний Суд. Оскільки цей суд є єдиним найвищим судом у системі судоустрою України, а всі суди є судами України,

запропоновано змінити назву цього суду з «Верховний Суд України» на «Верховний Суд».

Таким чином, текст Основного Закону держави або України позбавляється наслідків механічної адаптації назви «Верховний Суд Української Радянської Соціалістичної Республіки», здійсненої шляхом її заміни на «Верховний Суд України». З аналогічних міркувань назва посади «Генеральний прокурор України» змінена на «Генеральний прокурор».

Ліквідація Верховного Суду України як конституційного органу по суті є відмовою держави від виконання функції правосуддя найвищим судовим органом в системі судоустрою України - Верховним Судом, тобто, від забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення, як про це зазначено у пункті 8 частини 2 статті 129 Конституції України і тягне за собою внесення змін до статті 6 розділу I «Загальні засади» Конституції України.

Водночас відповідно до положень частини першої статті 156 Конституції України розділу XIII «Внесення змін до Конституції України» законопроект про внесення змін до розділу I «Загальні засади» Конституції України подається до Верховної Ради України Президентом України або не менше двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України і, за умови його прийняття не менше як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України, затверджується всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України.

Про проведення такої конституційної процедури щодо ліквідації Верховного Суду України, яка б відповідала вимогам статті 156 Конституції України, ні в пояснювальній записці до законопроекту № 1401-VIII, ні в зверненні Верховної Ради України до Конституційного Суду України щодо надання висновку на цей законопроект, ні у згаданому Висновку Конституційного Суду України від 30 січня 2016 року № 1-в/2016 не йшлося.

Ліквідація Верховного Суду України, перейменованого Законом № 1401-VIII на «Верховний Суд» з 30 вересня 2016 року, мала би наслідком виключення частини третьої статті 125 Конституції України та ліквідацію Верховного Суду, утвореного Законом № 1402-VIII, оскільки вимагає передачі касаційних повноважень Верховного Суду іншому державному органу.

За відсутності відповідних спеціальних положень у внесених до Конституції України змін, не можна дійти іншого висновку, аніж той, що Верховний Суд України з 30 вересня 2016 року продовжує функціонувати під новою назвою «Верховний Суд» і не підлягає ліквідації.

Ухвалюючи Закон № 1402-VIII, Верховна Рада України не запропонувала Президентові України видати передбачений підпунктом 6 пункту 16¹ розділу XV Конституції України розпорядчий акт про ліквідацію Верховного Суду України та утворення Верховного Суду і до 31 грудня 2017 року відповідний Указ Президентом України видано не було.

Після 1 січня 2018 року Верховною Радою України не було прийнято і закон про ліквідацію Верховного Суду України як конституційного органу чи утворення

замість нього іншого.

Аналіз зазначених норм права дозволяє дійти висновку про те, що внесеними Законом № 1401-VIII змінами до Конституції України ні реорганізації, ні ліквідації Верховного Суду України не передбачено, а відбулася лише зміна назви «Верховний Суд України» на «Верховний Суд».

Парламент може виправити таку невідповідність Конституції України Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо Верховного Суду України та суддів цього Суду шляхом внесення відповідних змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Крім того, є очевидною невідповідність положень пункту 4 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII статтям 127, 128 Конституції України щодо складу та структури Верховного Суду, зокрема, щодо призначення на посаду суддів Великої Палати Верховного Суду, конкурс на заміщення посад яких не оголошувався і не проводився.

Статус Верховного Суду як конституційного органу після прийняття Закону № 1401-VIII у порівнянні із законопроектом не змінився, однак відповідно до Закону № 1402-VIII було створено Верховний Суд, який не утворювався змінами до Конституції України. Йдеться про частину другу статті 37 Закону № 1402-VIII щодо складу та структури Верховного Суду, згідно якої у складі Верховного Суду діють: 1) Велика Палата Верховного Суду; 2) Касаційний адміністративний суд; 3) Касаційний господарський суд; 4) Касаційний кримінальний суд; 5) Касаційний цивільний суд.

Згідно з пунктом 4 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII конкурс оголошувався й проводився на посади суддів відповідних касаційних судів Верховного Суду (рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 7 листопада 2016 року № 145/зп-16 зі змінами внесеними 15 листопада 2016 року № 152/зп-16), за результатами якого переможців конкурсу було призначено на посади суддів у касаційних судах, що зазначені у пунктах 2-5 статті 37 Закону № 1402-VIII.

Конкурс на зайняття посад суддів Великої Палати Верховного Суду рішенням ВККС України не оголошувався і не проводився.

Пропозиція виключити з пункту 7 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII слова «Верховний Суд України», який не припиняв свою діяльність та не ліквідується у встановленому законом порядку, є виправленням протиріч між змінами до Конституції України і Закону № 1402-VIII.

Конституція України не містить жодної норми, в якій би йшлося про ліквідацію Верховного Суду України та утворення замість нього іншого найвищого судового органу в системі судоустрою України.

Підпунктом 4 пункту 16¹ Конституції України передбачено, що відповідність займаній посаді судді, якого призначено строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», має бути оцінена в порядку, визначеному законом.

У зв'язку з цим положенням проектом пропонується внести зміни до пункту 20 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII, які полягають в тому, що «Судді, визначені в абзаці першому пункту 4 цього розділу, які за результатами первинного кваліфікаційного оцінювання відповідно до закону підтвердили здатність здійснювати правосуддя у найвищому судовому органі у системі судів загальної юрисдикції, вважаються такими, що підтвердили відповідність займаній посаді».

У визначений Законом № 192-VIII строк (шість місяців) Верховним Судом України та судьями були виконанні всі умови для проходження первинного кваліфікаційного оцінювання: сформовані досьє суддів, надані правові позиції Верховного Суду України для проходження оцінювання. Однак, із незалежних від суддів обставин це оцінювання не було проведено.

Після впливу визначеного Законом № 192-III строку (6 місяців – 28.11.2015 року) судді Верховного Суду України продовжували здійснювати правосуддя. Як судді найвищого судового органу України вони продовжували здійснення правосуддя і після набрання чинності змін у Конституції (в частині правосуддя), тобто з 30 вересня 2016 року до 15 грудня 2017 року. За цей час ніхто не поставив під сумнів їх легітимність та відповідність займаній посаді.

Комітет ООН з прав людини зазначав, що судді можуть бути звільнені лише через серйозні неправомірні дії або некомпетентність, згідно зі справедливими процедурами забезпечення об'єктивності та неупередженості, встановленими Конституцією або законом. При цьому орган, відповідальний за процес звільнення судді, має діяти незалежно та неупереджено і зобов'язаний надавати можливість для здійснення права на захист.

Міжнародне право прав людини визнає, що судді можуть бути звільнені за явно неприпустиму поведінку. Комітет ООН з прав людини наголошує, що гарантія незмінюваності суддів передбачає звільнення як результат серйозних неправомірних дій. Тоді як у разі ненавмисних дій чи некомпетентності можна розглянути можливість накладення інших стягнень.

Проектом пропонується виключити з розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII пункти 22, 23 та 25, які регулюють питання отримання суддівської винагороди та щомісячного довічного грошового утримання, як такі, що не відповідають міжнародним стандартам, не враховують правових позицій Конституційного Суду України та суперечать нормам Конституції України.

Велика хартія суддів, прийнята Консультативною радою європейських суддів (КРЕС) у м. Страсбург, 17 листопада 2010 року, у пунктах 4 та 7 проголошує:

«Незалежність суддів гарантується щодо діяльності суддів, зокрема стосовно їхніх добору, призначення на посаду до настання пенсійного віку, просування по службі, незмінюваності, професійної підготовки, суддівської недоторканості, дисципліни, оплати праці та фінансування судових органів.

Після консультацій із судьями держава забезпечує людські, матеріальні та фінансові ресурси, необхідні для належної діяльності судової системи. З метою попередження неналежного впливу судді отримують відповідну винагороду та

пенсію, які визначаються законом».

Вказані міжнародні стандарти закріплено і у статті 130 Конституції України, відповідно до положень якої держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

Про недопустимість будь-якого зниження чи обмеження рівня гарантій незалежності суддів, зокрема, рівня матеріального та соціального забезпечення, в тому числі і заробітної плати, Конституційний Суд України вирішував у своїх рішеннях від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005; 22 травня 2008 року №10-рп/2008; 14 грудня 2011 року №18-рп/2011; 3 червня 2013 року № 3-рп/2013.

У вказаних рішеннях Конституційний Суд України сформулював правові позиції, відповідно до яких гарантії незалежності суддів є невід'ємним елементом їх статусу, поширюються на всіх суддів України та є необхідною умовою здійснення правосуддя неупередженим, безстороннім і справедливим судом. Разом із тим, у пункті 22 Розділу XII «Прикінцевих та перехідних положень» Закону № 1402-VIII вказано:

«22. Право на отримання суддівської винагороди у розмірах, визначених цим Законом, мають судді, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді) або призначені на посаду за результатами конкурсу, проведеного після набрання чинності цим Законом.

Судді, які на день набрання чинності цим Законом пройшли кваліфікаційне оцінювання та підтвердили свою здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді, до 1 січня 2017 року отримують суддівську винагороду, визначену відповідно до положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 2010, № № 41-45, ст.529; 2015р., № № 18-20, ст.132 із наступними змінами)».

Цей пункт суперечить як Конституції України щодо рівності прав громадян (у даному випадку суддів, які мають єдиний статус), так і Закону № 1402-VIII, оскільки суддівська винагорода не залежить від проходження кваліфікаційного оцінювання (стаття 135 Закону).

Беззаперечно, держава може в процесі проведення судової реформи провести оцінювання суддів, проте таке оцінювання повинно мати конкретні часові рамки і така процедура не може бути надмірно тривалою.

Законодавець такий період не встановив, що призвело до порушення прав суддів на отримання належного грошового забезпечення: ті судді, що пройшли першими кваліфікаційне оцінювання, отримують належне матеріальне забезпечення з 1 січня 2017 року. Решта суддів, за повідомленням ВККС України більше 3 тис., з об'єктивних причин, зокрема, у зв'язку з невиконанням ВККС України своїх обов'язків щодо своєчасного проведення оцінювання, позбавлені права на належне матеріальне забезпечення.

Тобто, склалася ситуація, за якої судді фактично несуть відповідальність за бездіяльність державного органу. Також положення пунктів 22, 23, 25 розділу XII

«Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII містять дискримінаційні ознаки.

Як уже зазначалось Конституційним Судом України у рішенні від 3 червня 2013 року № 3-рп/2013 у справі щодо змін умов виплати пенсій і щомісячного довічного грошового утримання суддів у відставці, конституційний статус судді передбачає достатнє матеріальне забезпечення судді як під час здійснення ним своїх повноважень (суддівська винагорода), так і в майбутньому у зв'язку з досягненням пенсійного віку (пенсія) чи внаслідок припинення повноважень і набуття статусу судді у відставці (щомісячне довічне грошове утримання). Статус судді та його елементи, зокрема матеріальне забезпечення судді після припинення його повноважень, є не особистим привілеєм, а засобом забезпечення незалежності працюючих суддів і надається для гарантування верховенства права та в інтересах осіб, які звертаються до суду та очікують неупередженого правосуддя.

У цьому ж рішенні Конституційний Суд України зазначив, що законодавець, маючи дискреційні повноваження щодо визначення умов, порядку та розміру матеріального забезпечення, повинен враховувати, що не може запроваджуватися правове регулювання, за якого особа, реалізуючи одне конституційне право, позбавляється можливості реалізовувати інше право (гарантію).

За наведених вище умов законодавець фактично визнав, що компетентними і добросовісними є лише ті судді, які призначені на посаду за конкурсом або пройшли кваліфікаційне оцінювання на відповідність займаній посаді, а тому вони мають право на отримання суддівської винагороди в більшому розмірі, передбаченому статтею 135 Закону № 1402-VIII, ніж інші працюючі судді.

Такий законодавчий підхід, по суті, накладає на деяких суддів майнові санкції за порушення конституційного принципу презумпції невинуватості, що є неприпустимим, оскільки суддя вважається компетентним, добросовісним і таким, що відповідає займаній посаді, доки інше не буде встановлено у визначеному законом порядку.

А тому всі судді мають отримувати без будь-яких умов чи обмежень однаковий розмір посадового окладу, визначений для суддів певної інстанції, і залежно від цього окладу – суддівську винагороду. Суддівська винагорода має вираховуватися за єдиними правилами для всіх суддів.

Таким чином, пункти 22 і 23 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII суперечать і частині першій статті 24 та частині першій статті 126 Конституції України, оскільки істотно звужують конституційні гарантії незалежності суддів та порушують рівність усіх осіб, які мають єдиний статус.

Крім того, пунктом 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII створено правову невизначеність й щодо його застосування до суддів, які йдуть у відставку після набрання чинності цим Законом, у частині розміру щомісячного довічного грошового утримання, на який вони мають право як судді у відставці.

За змістом указанного пункту, працюючі судді перебувають у нерівному становищі – залежно від проходження конкурсу чи оцінювання та часу роботи після

цього на посаді судді (3 роки) за цією нормою.

Зокрема, судді, які на момент проходження конкурсу чи оцінювання після набрання чинності Законом № 1402-VIII мають вік більше 63 років і стаж, що дає право на відставку (20 років), але з огляду на обмеження строку перебування на посаді (до 65 років) не зможуть працювати за новими правилами обчислення розміру суддівської винагороди й розміру щомісячного довічного грошового утримання протягом трьох років, як того вимагає абзац перший пункту 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII, мають право на отримання щомісячного довічного грошового утримання в меншому розмірі, ніж інші судді, які виконують таку саму роботу, але мають за віком можливість працювати ще 3 роки до досягнення 65 років.

Аналогічно судді, які пропрацювали в судовій системі 18–19 років, пройшли після набрання чинності Законом № 1402-VIII конкурс чи оцінювання, після чого пропрацювали до трьох років на посаді й набули право на відставку (двадцятирічний стаж на посаді судді згідно із частиною першою статті 116 цього Закону), при виході у відставку будуть отримувати щомісячне довічне грошове утримання в меншому розмірі (пункт 20 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII).

Отже, судді, які взяли участь у конкурсі або пройшли кваліфікаційне оцінювання, підтвердили відповідність займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики та доброчесності та мають гарантоване основними положеннями Закону № 1402-VIII право на відставку після настання певної події (20-річний стаж на посаді судді) й на отримання належного розміру щомісячного довічного грошового утримання, не зможуть таке право реалізувати й змушені будуть працювати на посаді далі. Або, незважаючи на підтвердження всіх критеріїв відповідності займаній посаді, такі судді будуть отримувати щомісячне довічне грошове утримання в меншому розмірі, ніж інші судді, згідно з абзацом другим пункту 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII.

Викладене істотно звужує конституційні гарантії незалежності суддів, породжує неоднаковий підхід до осіб, які, маючи однаковий правовий статус та гарантії, здійснюючи правосуддя, фактично мають різний обсяг їх матеріального забезпечення як під час роботи, так і при виході у відставку.

Указаний підхід може бути конституційним лише в разі наявності певних дисциплінарних стягнень, що застосовані до судді.

Отже, пунктом 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII, який відповідає за механізм імплементації і процедури застосування основної норми (частини першої статті 116 цього Закону), створено самостійну норму щодо порядку перебування на посаді судді, яка є дискримінаційною за змістом, створює правову невизначеність між основними та прикінцевими положеннями Закону № 1402-VIII, порушує принцип рівності осіб, які мають однаковий статус перед законом, оскільки диференціює суддів за результатами конкурсу та оцінювання, віком, часом роботи після набуття Законом № 1402-VIII чинності, що в цілому призводить до порушення гарантій їх незалежності.

Відповідно до пункту першого Основних принципів незалежності судових органів (схвалена резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 року), «незалежність судових органів гарантується державою і закріплюється в конституції або законах країни; усі державні установи зобов'язані шанувати незалежність судових органів і дотримуватися її».

Положення пунктів 22, 23 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII не відповідають і частині першій статті 126 Конституції України у частині отримання суддівської винагороди у розмірах, визначених цим Законом, лише суддями, які за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердили відповідність займаній посаді (здатність здійснювати правосуддя у відповідному суді).

Слід звернути також увагу на Рекомендації у Висновку КРЕС № 17(2014) «Щодо оцінювання діяльності суддів, якості правосуддя і поваги до незалежності судової влади»:

«13. Використання індивідуального оцінювання для визначення зарплат і пенсії суддів слід уникати, оскільки такий процес може просто вплинути на поведінку суддів і поставити під загрозу незалежність судової системи та інтереси сторін (параграфи 28,45)».

З цих підстав підлягають виключенню у пункті 24 слова «крім зазначеного у пункті 23 цього розділу»

Отже, з метою ліквідації конфлікту ідеологій змін до законодавства і Конституції України в частині ліквідації Верховного Суду України необхідно внести зміни до перелічених пунктів та пункту 2 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

2. Мета та завдання законопроекту

Проект Закону має на меті приведення у відповідність до Конституції України розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Завданням законопроекту є законодавче забезпечення безперервності здійснення правосуддя Верховним Судом, врегулювання питань, пов'язаних із забезпеченням суддів, зокрема їх суддівською винагородою та щомісячним довічним утриманням у відставці.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які унеможливають ліквідацію та припинення у неконституційний спосіб діяльності Верховного Суду України, а також забезпечать дотримання передбачених Конституцією України гарантій незалежності та недоторканності суддів Верховного Суду України.

Ключовими положеннями законопроекту є:

- виключення тих положень розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів», в яких йдеться про ліквідацію та

припинення діяльності Верховного Суду України та участь суддів цього Суду у конкурсі на зайняття посад суддів Верховного Суду;

- гарантування збереження робочих місць для працівників апарату Верховного Суду України;

- виключення дискримінаційних положень щодо розміру суддівської винагороди та щомісячного грошового утримання судді у відставці.

Пропонується, що судді Верховного Суду України, які обрані судьями безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» 30 вересня 2016 року, продовжують здійснювати свої повноваження як судді Верховного Суду відповідної спеціалізації до звільнення або припинення повноважень з підстав, визначених Конституцією України.

Водночас передбачено, що зазначені судді, які за результатами первинного кваліфікаційного оцінювання відповідно до закону підтвердили здатність здійснювати правосуддя у найвищому судовому органі у системі судів загальної юрисдикції, вважаються такими, що підтвердили відповідність займаній посаді (зміни до пункту 20 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів»), а працівники апарату Верховного Суду України переводяться за їх особистою заявою без обов'язкового проведення конкурсу на рівнозначні посади в апараті Верховного Суду в порядку, встановленому законом (доповнення розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» пунктом 41).

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у зазначеній сфері здійснюється Конституцією України та Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

В межах витрат передбачених бюджетним фінансуванням.

Народні депутати України

Німченко В.І.

Шуфрич Н.І.